

НАЦИОНАЛЕН ВЕСТНИК

ТРАКИЯ

Брой 21 • год. ХСIII • 13 ноември 2013 г. • цена 0,40 лв.

www.stdbg.org

На 6 ноември СТДБ проведе в една от залите на Европейския парламент в Брюксел конференция на тема: „Помним миналото, създаваме бъдеще с Еврорегион Тракия“.

В делегацията, водена от председателя на съюза Красимир Преманов, бяха включени 20 председатели на тракийски дружества от страната, членове на ЦР и Върховния комитет, както и учени от Тракийския научен институт, начело с директора му – член.кор. В. Проданов. Визитата на тракийци бе осъществена по покана на евродепутата Ивайло Калфин и с активната помощ на почетния председател на бургаското дружество и евродепутат Маруся Любчева. Гостуването в Брюксел започна с посещение на едно от заседанията на Групата на социалистите и демократите в ЕП. Тракийци бяха специално поздравени от водещия заседанието и посрещнати с ръкопляскания от евродепутатите.

По-късно за самата конференция дойдоха много млади хора, работещи в Европейския парламент, както и гости, сред които посланиците ни в НАТО, ЕС и в Кралство Белгия. В залата бяха всичките ни евродепутати от групата на социалистите и демократите, както и Антония Първанова от Алианса на либералите и демократите в Европа, която се оказва също тракийка. След края към групата ни се присъедини и външният министър Кристиан Вигенин. (В следващия брой ще публикуваме неговото мнение за обезщетенията на

Делегация на СТДБ посети Европейския парламент

тракийци.)

Самата конференция бе открита от Маруся Любчева, която подчерта, че целта на събитието е да свърже историята с бъдещето и затова е изцяло посветено на Тракия.

Според Ивайло Калфин, ръководител на Делегацията на българските социалисти в ЕП, посещението на тракийци в парламента е опит отново да се постави пред европейските институции проблемът за обезщетенията.

Директорът на ТНИ, член.кор. В. Проданов, представи книгата на акад. Георги Марков „България в Балканския съюз срещу Османската империя 1911–1913“. Самият академик, който също бе член на нашата делегация, припомни думите на Джеймс Баучер за „голямото българско чудо, когато нацията победи империята“. Той обясни мотивите, които са го движели да напише тази книга, като подчерта, че основният сред тях е гордостта от

извършеното от българите и желанието му да изтъкне техния принос към събитията. „В навечерието на 10 ноември, когато ще се навършат 24 години от началото на прехода, искам да припомня, че след Освобождението само за 34 г. България се превръща от дунавски вилает в съвременна европейска държава. Ние сме победили в тази война, защото сме повярвали в себе си. След нея се превърнахме от освободен народ в свободни човещи“, каза акад. Марков.

Проф. Светлозар Елдъров представи „Библията на тракийци“ – книгата на Любомир Милетич „Разорението на тракийските българи 1913 г.“. Милетич е един от строителите на университетското образование у нас и в българската наука той се родее с първенците на своето време, изтъкна проф. Елдъров.

От своя страна председателят на СТДБ Красимир Преманов представи идеята за Тракия без граници – Еврорегион Тракия.

Проф. д-р инж. Николай Михайлов

НУЖДАТА ОТ СТРОИТЕЛИ ЩЕ РАСТЕ

На стр. 3

В БЪЛГАРИЯ няма етнос помаци, заявиха на пресконференция дейци на Дружба „Родина“, организация, създадена през 1937 г. и по-късно обявена за фашистка и забранена. Тази организация след възстановяването си през 2011 г. работи усърдно за обединяване на българите християни и мюсюлмани. Представители на Дружба „Родина“ дори са против употребата на определението „помаци“, което ги обижда, тъй като

опит да дадат писмена форма на изфабрикуваният от тях език. Такива „научни открития“ прави и антибългарския т.нар. Европейския институт Помак в Смолян. Всичко това налива вода във воденица, от която изтече опитът да се наложи мнението, че у нас съществува „помашки етнос“, че има „помашко малцинство“. През миналата година в Смолян „соросоидите“ организираха конференция: „Помациите – версии за произход и съвременна идентичност“, на която

Помашки етнос няма

прозвището ги представя като някаква другост, племе различно от българското. Поетесата Елена Алекова коментира, че има хора, които „работят, за да набиват в съзнанието, че българите, изповядващи ислям, са отделен етнос и заслужават автономия“, дори говорят, че у нас имало 1 млн. помаци.

От притискане до стената и разправа със сила до кокетирене и притворна ласка – в такава широка амплитуда се движи отношението на българските управници към българите мохамедани вече повече от век. Поразиите от това люлеене на махалото от едната до другата крайност са белези, които и с вълшебен грим не се изличават. А това, което надобри демокрацията за нула време, та до днес, не е за сърбане. От Родоп планина направи разграден двор, в който шетат емисари, чалмалии, войни на аллаха – фундаменталисти, те носят в поясите си не само корани, но и „научна книжнина“, пълна с теории за „родопските турци“, както наричат „помациите“, или за „куманските турци“, като внушават, че българите мохамедани са потомци на древно тюрско племе, загубило езика си, асимилирано от българите. Гърците пък издадоха Помашко-български речник, Гръцко-помашки речник и Помашка граматика –

• Тодор Корюев

професор от Одрин втъпяваше, че помациите са турски преселници, загубили езика си, а етнологът д-р Георги Зеленгора измисли научна дисциплина „помакология“ и „помашки език“.

За съжаление, подведена от наши политики и псевдоучени, Парламентарната асамблея на Съвета на Европа (ПАСЕ) поиска признаването на малцинствените групи на помациите и македонците в България, срещу което протестира и СТДБ. Добре, че това искане вече е оттеглено, тъй като благодарение на нашата научна общност европейските депутати са се убедили, че помашки етнос у нас няма. Но нашенски и съседски неолиберали не спират да търсят някаква друга идентичност у българите мохамедани, различна от националната, продължават да сеят семена на отродяването, обезбългаряването, а даже и на турцизирането. И няма сила да ги спре!

Продължава на 5-а стр.

ЖИВОТЪТ НА ТРАКИЙСКИТЕ БЕЖАНЦИ В КЪРДЖАЛИ

ДАНИЕЛА БУРУЛЯНОВА

След Балканската и Междусъюзническата война в Източните Родопи се заселват компактни маси бежанци от Западна Тракия, Източна Тракия, Македония, Южна Добруджа и Мала Азия, поради извършването от турска и гръцка страна обезбългаряване на Одринска, Беломорска Тракия и Македония. Те идват и поради включването на Източна Тракия в границите на турската държава, съгласно Цариградския мирен договор, както и поради отстъпването на Южна Добруджа на Румъния, съгласно Букурещкия мирен договор. От списък на Кошу – кавашката комисия по настаняване на бежанците от 1914 г. намираме данни за настанени 250 семейства с 1230 членове, родом от Чаталджанско, Драмско, Сяреско, Узункюприйско. През същата година общо 6 500 души малоазийски българи са принудени да напуснат Северозападен Анадол. Според Димитър Шишманов в Ивайловградска околия били настанени най-голям брой малоазийски българи, общо 483 семейства с 2258 души в 9 села. Според други автори те са около 500–600 семейства. Според Стайко Трифонов преминалите в България бежанци през лятото и есента на 1913 г. са били повече от 140 000 души, а през следващите месеци и години техният брой достига близо 200 000 души. След Балканската и Междусъюзническата война българската държава е изпитвала сериозни финансови затруднения. Координацията между администрацията в новите земи и централната администрация не е била на добро ниво, което внася допълнителни затруднения по настаняване на масата бежанци, пристигнали в пограничните български територии в окайно състояние. За урегулиране на дейността по настаняване и оземляване на бежанците са образувани Централна комисия за бежанците и местни (т.нар. „колониционни“) комисии. На територията на Източните Родопи такива комисии са били съставени в Ардино, Ивайловград, Крумовград и Кърджали. Тези комисии настаняват много бежанци от Източна Тракия и Македония в Западна Тракия, Източните Родопи и Южна

Те са настанени в Източните Родопи след края на Междусъюзническата война през 1913 г.

България. След края на Първата световна война и подписването на Ньойския договор от 1919 г., България губи Беломорска Тракия (дадена на Гърция) и в Източните Родопи се наблюдава масов приток на бежанци, най-вече от Западна Тракия, по-малко от Македония, Одринска Тракия и Добруджа. От началото на двадесетте години до 1931 г. в 102 селища на Източните Родопи са заселени около 15 000 бежанци, съставляващи почти 7% от общия брой на населението там. Най-голям е броят на приетите бежанци в Ивайловградска околия. През 1926–1927 г. техният брой достига 12 000 души. В Момчилградска околия до 1928 г. са настанени над 1000 бежанци. В Кърджалийска околия в края на двадесетте години на миналия век са настанени 4 165 бежанци. Българите от Тракия са били болшинството бедни и много малък процент богати, според дадените сведения от Околийската комисия на трудовите земеделски стопанства – Кърджали. Като цяло наличната свободна държавна земя в Източните Родопи е била достатъчна, за да бъдат оземлени всички настанени там и нуждаещи се от обработваема земя бежанци. Съ-

ществували са и други пречки за настаняването на бежанците в Източните Родопи. От една страна останалото в България турско население, компактно заселило множество села в района, се обявява срещу намеренията на държавата да даде възможност на бежанците да се заселят и да се оземлят в чисто турските села. Причини за това са етническата нетърпимост между българи и турци, изострила се особено след масовото етническо прочистване на Одринска и Беломорска Тракия през 1912–1913 г., както и стремежът на местното турско население да запази съществуващото до тогава разпределение по отношение на владението на основния стопански ресурс – обработваемата земя и не за пренебрегване е било желанието на тази част от населението на тази част от населението дори да се замogne икономически, използвайки или търгувайки с този основен ресурс. Поради тази причина те посрещат с неохота и дори напълно враждебно както бежанците, така и идеята на българските власти да настани и оземли българи – бежанци. Построеният през 1926 г. от бежанците в с. Шех Джумая (дн. гр. Джебел) параклис от

дъски е бил осквернен и съборен от неизвестни лица. Писмо от учителя по български език в турското училище в с. Клисели до Мастанлийския околийски управител от 1930 г. свидетелства за това, че „турците гледат с лошо око на българския учител.“ Той се страхувал за живота си. Живее в училището, тъй като турците не давали квартири на българи. Позицията на българските държавни власти не е била достатъчно категорична, за да защити бедстващото християнско население. Определянето на квартали и села за настаняването на пристигащите бежанци „е ставало съвсем напосоки, без участието на вещи лица, които да се провизират за положението на фондвата земя и количеството и, както и за броя на бежанските семейства, които могат да поберат.“ Сред документите на Кошу – кавашката околийска комисия за настаняване на бежанците, единствените документи от всички околийски комисии запазени до днес, се откриват официално оповестени от Главната дирекция – София данни за немарливост, бездействие или неправилни действия от страна на комисии при извършването от тях работа:“

Особено немарливо в това отношение се показва ония общински съвети, които систематично са предизвиквали или тормозили бежанците да се изселят другаде, като не са им давали фондова земя, не са съобщавали от какво се нуждаят, не ги пушчали да сечат дърва от общинската гора и пр. като по този начин са създали едно тягостно чувство сред тях.“ Отказвано е било на българите-бежанци да се запишат в избирателните списъци и да упражнят правото си на глас, а на нотариусите в Мастанлийските съдилища е било наредено да не извършват продажби на имоти на турци, докато не се представят удостоверения, че същите имоти са свободни. Такива удостоверения е имало право да издава само Министерството на земеделието. Особено активна дейност в защита на бежанците развиват тракийските дружества, основани от бежанците при пристигането им в т.нар. „нови земи“. На част от бежанците в Кърджали дружество „Тракия“. – Кърджали раздава ботуши, панталони, куртки и шинели, отпуснати от командира на 38-ма Одринска дружина – Кърджали. А през 1925 г. дружеството раздава на бежанците плат

за дрехи, отпуснат от сливенските фабрики. Тракийските дружества настояват пред властите за връщане в България на всички заточени по гръцките острови българи, за отпускане на парични помощи на новопристигналите бежанци, за настаняване на бежанците в прилични жилища, за отпускане на предвидените в Закона за настаняване на бежанците (1925 г.) средства, за отпускане на дървен материал от държавните гори за строеж на къщи на бежанците, за отпускане на всички, гласувани през 1922 г. кредити за бежанците. През 1924 г. Министерството на вътрешните работи отпуска 1 милион лева за постройка на жилища за бежанците в Кърджали. Особено важна в това отношение е подписаната на 7 декември 1927 г. в Женева спогодба между България и Гърция, известна с името „Моллов-Кафандарис“. Дирекция на държавните дългове – София е натоварена да изплаща сумите за ликвидиранияте имоти с чекове и облигации на бежанците от Тракия и Македония. Бежанците са изключително селско население и поради недостигът на обработваема земя в новите си местожителства, са били принудени да станат наемни работници и не са могли да разчитат на постоянни доходи. Към 1928 г. в Кърджали са настанени 405 семейства тракийски бежанци, съставляващи колония от 2 000 човека. Съгласно чл. 22 от Закона за настаняване на бежанците и обезпечаване на поминъка им, всички бежанци, на които са дадени имоти или са закупили такива и имат нотариален акт (сенет) се освобождават от поземлен данък за период от десет години. Но има документи от 1931 г., които свидетелстват, че не само не се е прилагал този член от закона, но на мнозина бежанци не са издавани преносителни свидетелства за продажба на тютюните им под предлог, че не са изплатили поземления си данък на държавния бирник. Според друг запазен документ от 1930 г. някои от бежанците от с. Кушланли (Западна Тракия), живеещи в град Кърджали правят оплаквания, че всички реквизири им от българските власти храни, добитък и други през периода 1914–1919 г. до 1930 г. още не са им били изплатени. Несъответствието между законите и тяхното приложение усложняват допълнително тежкото положение, в което се намират бежанците. От голямо значение за бежанците е бил т.нар. „заем за бежанците“, сключен през 1926 г. от правителството на Андрей Ляпчев.

Продължава в следващия брой

ПРОФ. Д-Р ИНЖ. НИКОЛАЙ МИХАЙЛОВ

Проф. д-р инж. Николай Михайлов е ръководител на катедра „Пътища“ в Университета по архитектура, строителство и геодезия (УАСГ) и председател на Съвета на директорите на „Трейс Груп Холд“ АД. Зам.-председател е на Камарата на строителите в България. Носител на приз „Буров“ за индустриално управление за 2010 г. Отличен с приза на Сдружението на пътните инженери и консултанти – „Инженер на годината 2012“.

Завършил е Университета по архитектура, строителство и геодезия, специалност „Транспортно строителство“. Допълнително е специализирал „Проектиране и строеж на автомобилни пътища“ в УАСГ, както и „Мениджмънт и стопански бизнес“ в Икономическия университет във Варна. Има защитена дисертация на тема: „Икономическа ефективност на капиталните вложения в пътното строителство“.

– **Наскоро вие станяхте член на Съюза на тракийските дружества. С какво ви привлече тракийската кауза?**

– Както по-голямата част от вашите членове и аз съм роден в Тракия. С нея е свързана и по-голямата част от съзнателния ми живот, по-специално с региона на Стара Загора. Но по-важно за моето решение бе, че споделям идеите на съюза за мир и добросъседство на Балканите. В днешния глобализиращ се свят не бива сами да си поставяме прегради, да се изолираме и ограничаваме, вместо това можем да си сътрудничим, да решаваме проблемите от миналото и да живеем по-добре в настоящето.

Подкрепям и усилията на съюза за запазването на българската духовна и материална култура, което е и лична моя кауза. Аз самият, а и чрез моята компания съм подкрепил редица проекти, свързани с българската памет, като реставрацията на Боянската църква, реконструкцията на Историческия музей в Дряново, изграждане на паметника на патрона на строителната гимназия в Стара Загора Лубор Байер. ТРЕЙС бе сред спомоществателите на инициативата „Чудесата на България“ за популяризиране на културно-историческото ни наследство.

– **Вие сте професор и едновременно работите в реалния икономически сектор. Какви предимства има това?**

– Да работиш с млади хора, да бъдеш преподавател е голяма привилегия. Щастлив съм, че преди повече от 10 години реших да се върна в университета и да се опитам да предам своя опит на бъдещите строители. На практика реализирам идеята си за засилено практическо обучение, наред с теоретичната част, която също е изключително важна. Искан ми се, като излязат от университета, да бъдат готови да влязат и да работят на реални обекти. Те трябва да бъдат не само добри инже-

нери, но и добри мениджъри, да могат да управляват екипи и ресурси. Ето, това се опитвам да ги науча. Една голяма част от колегите, които са завършили вече, работят и в моята компания „Трейс Груп Холд“ АД.

В дружеството имаме стажантска програма, която вече близо 10 години привлича бъдещите инженери още от студентската скамейка. Най-добрите след стажа остават на работа при нас. Инвестираме авансово в тези млади хора, защото дипломата за средно или висше образование е само базата, а специалистът израства реално в практиката. Много от тях са вече утвърдени професионалисти и ръководят големи инфраструктурни проекти у нас и в чужбина. Много се надявам и други строителни компании да последват нашия пример, защото най-важната мисия на нашето поколение е менторството. Подготвянето на млади специалисти е важно за икономиката на страната като цяло.

– **Кризата удари силно строителството. Засегна ли и строителството на пътища или го отмина?**

– Кризата удари всички сектори на икономиката, но благодарение на европейските фондове и средства от бюджета на страната през последните години бяха построени стотици километри магистрали и ремонтирани хиляди километри второкласна и третокласна пътна мрежа. В новия програмен период на оперативните програми също има определен сериозен ресурс за инфраструктура, но акцентът е върху реконструкцията на жп мрежата, изграждане на пречиствателни станции и депа за преработка на отпадъци. Като преподавател се радвам, че има и специална програма за наука и иновации. За жалост ние превърнахме европейските програми, които са един подпомагач инструмент на ЕС, в панацея за всички сектори. Ние няма да излезем от кризата, ако нямаме работеща, произвеждаща

икономика, ако не бъде подкрепен местния капитал и местното предприемачество. Политическите страс-ти през последната година

са с висок градус, което създава допълнително изключително много рискове пред родния бизнес и чуждите инвеститори. Те по-скоро се ориентират към по-спокойни пазари, а нашата икономика все повече се задъхва.

– **А какви са очакванията ви за икономическата 2014 г. Ще има ли ръст в сектора на инфраструктурното строителство?**

– Да, очаквам да е по-съществен от този в икономиката като цяло, тъй като инфраструктурата в България все още има голяма нужда от инвестиции за развитието ѝ. Но зависи от това доколко администрацията ще успее да договори по-голямо финансиране по различните оперативни програми за инфраструктура, тъй като вече отбелязах, фокусът в ЕС се измества към образование, научно-изследователска и развойна дейност и социални дейности.

Искам да отбележа, че новият програмен период няма да бъде определящ за икономическата 2014 г., тъй като преговорите ще приключат в най-добрия случай през март догодина. Първите проекти

ще стартират през септември 2014 г., а първите средства най-вероятно ще се вляят в икономиката едва през първата половина на 2015 г.

– **Към инженерните специалности по принцип няма голям интерес у младите хора. Така ли е и с вашата специалност?**

– Да, такъв проблем има и в нашия университет. Инженерните специалности са доста тежки и много млади хора, макар и да имат талант, избират да учат нещо, за което ще положат по-малко усилия или им изглежда по-престижно. Но ние трябва да ги мотивираме, да не се отказват. Според последните данни, с които разполагаме в университета, интересът към хуманитарните и икономическите професии расте, а само 20% от студентите се обучават в най-търсените от бизнеса технически и инженерни специалности. А това са специалностите с най-голяма бъдеще и шансове за работа. Най-лесният начин да се определи една работа като перспективна е степента, с която ще се увеличава нуждата от нея в бъдеще и съответно нуждата от спе-

циалисти. Строителството и поддръжката на пътища, строителството на сгради и жилища, няма да спре, независимо от икономическата ситуация. Виждате, че дори и в кризата за този сектор всяка държава отделя средства. Именно затова през следващите 10–20 години инженерните специалности ще бъдат и сред най-добре платените.

Според едно проучване на „Wall Street 24/7“ в топ 10 на този списък са строителните инженери, наред с компютърните специалисти, финансовите анализатори и медиците. Броят на инженерните професии като цяло се очаква да расте с приблизителен темп от 10%, а броят на строителните инженери се очаква да расте близо два пъти по-бързо. Причината за това е, че населението ще се увеличава, а с това и нуждите от развитие на инфраструктурата.

Често връщам моите студенти към историята и ролята на строителите в нея. Още от древни времена строителите са най-начетените хора. Те изучавали математика, изобретателно изкуство и философия, за да могат да създават съвършени сгради, площи,

улицы и пътища. В Средновековието тогавашните строители – зидарите, определяли себе си като свободни мъже, с добро име, стремящи се към съвършенство. Това били единствените хора, които могли свободно да се придвижват през различните държави и да строят замъци и катедрали в цяла Европа. Това не се е променило и досега. Строителите отново са призвани да правят света по-добро място за живеене.

– **Образованието, което получават бъдещите строители на пътища у нас, отговаря ли на световните стандарти?**

– Много сме разговаряли с колеги от цяла Европа и имаме база за сравнение – ние по нищо не отстъпваме, но само след като практиката добави реални знания. Образованието в университета е базата, реалната работа обаче е неразделна част от него.

Затова нека младите хора да пътуват, да учат и по света, но да се връщат тук, защото България се нуждае от своите млади, умни и амбициозни специалисти, които да помогнат за нейното развитие.

Нуждата от строители ще расте

Нова книга от архивиста-историк Андрей Печилков

ДОЦ. ЕЛЕНА МЕРАКОВА

Авторът разкрива своите русофилски чувства и пристрастия чрез обобщени факти и имена в своята най-нова книга „Българо-руски и българо-съветски отношения“. Историкът, архивистът и културоведът Печилков е проучил огромна краеведска литература, както и чужди източници, ползвал е Регионалната библиотека и документалистика от Държавен архив – Смолян, докато е бил дългогодишен директор и на двете институции. Проследява историческите връзки на двете страни от края на XI век, с основаването на Бачковския манастир, до 1989 г., като прави извод, че днес могат да се търсят нови решения за взаимоотношения на съвременно ниво. Пише за просветната школа в Бачковския манастир, за нейния забележителен за българската и грузинската култура принос, отбелязва духовното, политическото и просветното въздигане на Смолян-

ския край след дълговековното турско робство, като изтъква руската подкрепа. Печилков илюстрира инициативата на Н. Геров да изпраща българчета, вкл. и родопчани, да учат в Киев. Чрез него са изпращани книги и пособия за църковни храмове в Смолянско. Авторът подчертава победоносния ход на руското войнство и заслугата на Кавказката казашка бригада. Водена от генерал П. Ал. Черевин, тя освобождава Среднородопския край. Авторът е споменал и имената на родопски опълченци, хронологизирал е отхвърлянето на робството в различните села по дати. Посочил е приноса на родопските книжовници, които изписват страници за бойния път на руските войски в Родопската област, Пише и за радушното посрещане на освободителите от местното население. Разкрива отражението на Берлинския и Санстефанския мирен договор, които разкъсват родопския лабиринт. Описва епизоди от

безчинствата на Сенклеровите банди. Възхищава се от смелия защитник Петко Киряков, награден от руския император Александър II с Георгиевския кръст за храброст и с чин капитан.

Авторът отделя специално внимание на руската научна мисъл, на нейния интерес към родопския резерв от фолклорно, езиково и етнографско богатство. Цитира имена, които си кореспондират с български колеги и по историко-публицистични въпроси. През 10-годишното си съществуване списание „Родопски напредък“ помества най-пълна информация за излизашите руски периодични издания, за отношението на руската научна общност към бита, живота и съдбата на българомохамеданското население в Родопите.

Печилков специално подчертава историческия факт, че под благотворното влияние на Русия израства и следсвобожденската родопска интелигенция. В Киев учат рай-

ковецът Стефан Мавродиев, бъдещият иеромонах Йосиф, Стоян Попгеоргиев, бъдещият екзарх Стефан, глава на българската църква (1945–1948), кандидат на богословските науки. А. Печилков не пропуска и такъв важен факт като участието на родопчани в акцията за подпомагане на гладуващите в Поволжието през 1921 г., като цитира събраните и предадени суми чрез дружеството „Червен кръст“ в Райково. Обръща внимание и на едно важно събитие – пристигането на руски бежанци от белогвардейските части на Деникин и Врангел, т.е. на т.нар. бяла емиграция. В Смолян пристига Виктор Василевич Попов, който става кмет в Смилян. А ние го помним като дългогодишен учител по химия в Райковската гимназия (сега ПГМ) с неговата оригинална методика, която респектирала класа. Втората ярка личност, оставила следи сред възпитаниците си, е педагогът, известен и с режисьорските си умения, Константин Ярославов-

вич Яновски. Той раздвижва ученическите и самодейните читалищни състави с поредица пиеси, поставени от него. В Девинския край пристигат лекари, държавни служители, запомнени със своето справедливо управление, както и обикновени работници. Тунелът в Триградското ждрело напр., е прокаран от руснаци емигранти.

Двадесет страници от книгата са посветени на българо-съветските отношения. В страната на Съветите пребивават българи – командири на партизански отряди, политкомисари (М. Гугински от с. Левочево и К. Авраимов от Райково), а след 9-ти септември – младежки и партийни активисти. Авторът акцентува върху просветната дейност на читалище „Родопска искра“ в Чепеларе. Там местната културна общественост се е сраснала със съветската култура. Споменава богатството от руски и съветски книги в библиотеките. Всъщност руски книги у нас се внасят много по-рано, през епохата на Възраждането (б.м. – Ел. М.), но авторът отбелязва новата епоха, когато се отприщва духовната сила за преклонение пред руската култура. В книгата е отбелязана и популярността на руските песни. Цитира дори и някои заглавия като „Вася Васильок“. Отбелязва оптимизма на песените, за разлика от обикновено тъжните руски романи. Израз на съпричастие и подражание са и руските псевдоними на български партизани.

Още един силен факт не

е пропуснал райковският историограф. Верен на историческата правда, той се спира на социалистическите преобразувания – икономически, политически, културни, социални, които се извършват с подкрепата на голямата съветска страна. И посочва ярък пример – Съветско-българското минно дружество „Горубсо“. Проучени и разкрити са голям брой местонахождения, рудници и обогатителни фабрики. „С най-крупното у нас и на Балканите предприятие за добив на оловен и цинков концентрат Родопите станяха българският Урал“ – пише авторът. Като председател на отдел „Култура“ към ОНС г-н Печилков е бил свидетел на пъстрите нишки на дружбата в духовната сфера през онова време. Общественикът Печилков беше „вътре“ в тези взаимоотношения. Но сам съзнава, че днес времето е коренно променено и „трябва да се търсят нови решения в отношенията между България и Русия“.

Днес на дневен ред са глобалните отношения на България, вкл. и Родопите, с останалия свят. В образователната дейност, напр., съществуват програми като „Еразъм“ и „Сократ“ и още колко проекти се разработват в европейски и световен мащаб! Те вписват страната ни с нейните региони в нови взаимоотношения с европейски и световни организации. Но в книгата си историкът Печилков е фиксира една определена тема, за която ратува да остане в историята.

И Харманли отбелязва разорението

На 28 октомври потомците на тракийски бежанци в Харманли отбелязаха 100 години от разорението на техните прадеди. Гост на тържеството бе председателят на Съюза на тракийските дружества Красимир Премянов. Заедно с председателя на ТД „Бойко Чавдаров“ – Маргарит Петров той поднесе цветя пред паметника на Капитан Петко войвода в центъра на Харманли. Честването продължи в препълнената зала на Дома на армията. Там организаторите показаха чрез мултимедийна презентация трагичните събития през 1913г. и доказаха, че споменът за съдбата на избитите и прокудени от родните им места българи е все така жив. Актьорът от хасковския драматичен театър „Иван Димов“ Стефан Цирков разчувства и дори просълзи присъстващите с изпълнение на стихове на поета Ивайло Балабанов. Тържеството завърши с песни и танци на самодейци от читалищата в града. „Ние сме длъжни да обичаме България, да милеем за Тракия и всичко това да предаваме в сърцата на идващите поколения – да не откъсват, но и да не забравят“, обобщи председателят на ТД „Бойко Чавдаров“ Маргарит Петров.

ВИДНИ ДЕЙЦИ НА ТРАКИЙСКОТО ДВИЖЕНИЕ

Никола Диков

ПРОФ. Д-Р ИВАН ФИЛЧЕВ

Никола Константинов Диков е роден в с. Каваклия, Лозенградско, през 1875 г. Завършва гимназия във Варна, а след това право в Софийския университет. Учител е в с. Галата, Варненско. Участва в Балканската и Първата световна война като офицер, награден е с орден за храброст. Свързва се тясно с тракийското движение. През периода 1923-1925 г.

е председател на ВИК на Тракийската организация. По-късно е дългогодишен член на Централното ръководство и председател на Софийското дружество „Тракия“. Участва в редакционния комитет за издаването на „Тракийски сборник“ и библиотека „Тракия“.

През 1925 г. излиза неговата книга „Родна Тракия“ със спомени, речи, статии и 68 снимки, свързани с началните години на тракийското движе-

ние. Поместените в нея материали са автентични и могат да се използват от изследователите като сериозен исторически източник за някои активисти на тракийската организация и особено във връзка с Петицията на източнотракийци до Мирната конференция в Париж през 1919 г. Активно сътрудничи на тракийските издания и неуморно пропагандира тракийската кауза. Умира в София през 1960 г.

Национална отчетно-изборна конференция на ПК „Тракия“

На 9 ноември се състоя Националната отчетно-изборна конференция на ПК „Тракия“.

Делегатите приеха отчета на организацията, представен от председателя на клуба Чавдар Георгиев, заедно с допълненията и предложенията по него.

В своето изказване председателят на СТДБ Красимир Премянов подчерта отговорността и ролята на формацията като инструмент на Съюза за повишаване на влиянието му в обществото и за отстояване на позициите на СТДБ

по най-важните и актуални въпроси и проблеми на обществото.

Бяха приети промени в устава на ПК „Тракия“ с цел повишаване на ефективността в работата му.

Делегатите освободиха от отговорност досегашното ръководство и избраха нов Централен съвет и Централен контролен съвет. За председател на политическата формация единодушно бе избран Стефан Начев, а за почетен председател бе преизбран ген. Тодор Бояджиев.

В истинско тържество на духа се превърна празничната сбирка за Деня на народните будители в хотел „Ретро“ град Хасково. Тържеството бе организирано от Тракийско дружество „Георги Сапунаров“ и НЧ „Тракия – 2008“ и на него бяха поканени поети и писатели, танцьори, музиканти, учители, историци, общественици, свързани с каузата „Тракия без граници“.

Над 120 души уважиха празника. Приветствията и речите от официалната част неусетно преляха в сърдечни поздравления.

Настроението наистина бе приповдигнато, коментира председателят на дружеството Кирил Сарджев. Покахихме накогашиите самодейци от ансамбъла – певците, танцьорите, които обмениха мисли със сегашните изпълнители. С нас бяха и популярните поети и писатели Росица Станева, Лидия Налбантова, Вълчо

ХАСКОВО ПРАЗНУВА ДЕНЯ НА БУДИТЕЛИТЕ

Марашев, Васил Гюрганов, Петър Василев, Иван Енчев, Стайко Черкезов, Петър Ангелов. Росица и

Лидия прочетоха свои стихотворения и допринесоха за особения патос на тържеството.

Първата стихосбирка на Росица Станева „Под тракийска дъга“, излязла през 2009 година, впоследствие

даде името на групата за автентичен фолклор към тракийското дружество „Тракийска дъга“.

Приветствие от името на Областната управа произнесе зам. областният управител Иван Станчев. С поздрав по случай 1-ви ноември се обърна към присъстващите и шефът на Регионалния инспекторат по образование – г-жа Мариела Златева.

За историческите корени на празника на будители те говори и д-р Красимира Узунова – инспектор в Регионалния исторически музей. Председателят на ТД-Кирил Сарджев и председателят на НЧ „Тракия – 2008“ Ди-

митрийка Христова също произнесоха приветствени слова.

Поздрав за Деня на будители те отправиха колективи от Младежки център – Хасково, чухме песни от хор „Орфей“ с диригент г-жа Елена Цветкова, видяхме танци от ансамбъл „Южняче“ с ръководител Васко Димов и рецитал от театралната школа към Младежкия център.

Специален поздрав към присъстващите отправи и Вокална група „Рокива“ с ръководител Кирил Манолов, която изпълни песни по стихове на Росица Станева и Вълчо Марашев.

ДЕЛЕГАЦИЯ НА СТДБ...

Продължава от 1-а стр.

Това означава премахване на границите в географската област Тракия чрез създаване на административен регион в ЕС, който да обхваща географски областта Тракия, която сега е в три държави: България, Гърция и Турция. Това може да стане формално след влизането на Турция в ЕС, но за интеграцията може да се работи и чрез предприемаческите фондове, които ЕС отпуска на Турция, като трите държави използват европейските средства за осъществяването на различни проекти от общ интерес в

региона. „Ние избираме не омразата и конфронтацията, а решаване на общите ни проблеми чрез интеграция“, добави Премьянов.

След основните изложения присъстващите на конференцията изказаха свои мнения и зададоха на участниците различни въпроси. Председателката на Тракийския женски съюз и член на ЦР Петра Мечева предложи сътрудничество с други сродни организации. Евродепутатът Евгени Кирилов препоръча да търсим помощта на европейските институции за решаването на тракийския въпрос, но също така и да развиваме и двустранните отно-

шения с Турция.

Преди конференцията председателят на СТДБ, заедно с Маруся Любчева и Васил Проданов, проведе срещи в Главна дирекция „Разширяване“. Там тримата са представили нерешените ни въпроси с Турция. Те са запознали събеседниците си с историята на тракийци и са акцентирали на факта, че СТДБ се развива по европейски стандарти.

На следващият ден бе проведена и среща с Ханес Свобода, председател на Групата на социалистите и демократите в ЕП. Оказа се, че г-н Свобода е добре запознат с тракийския въпрос покрай инициа-

■ И министър К. Вигенин се присъедини към тракийци

тивите на Маруся Любчева и Евгени Кирилов. Той оценява неговата значимост, но смята, че проблемите трябва да се решават на полето на патриотизма, но не и в тясното пространство на национализма и конфронтацията.

Визитата на тракийци в белгийската столица бе отразена от Българската национална телевизия, БНР и още няколко медии.

■ Среща с Ханес Свобода

Възраждат се младежките дружества в страната

Да се възродят младежките тракийски дружества в градове из цялата страна предложиха от ръководството на младежката организация в Бургас. Идеята за това бе обсъдена на среща с председателя на Съюза на тракийските дружества в България – Красимир Премьянов. Дискусията, организирана от младежкото тракийско дружество в Бургас с председател Тодор Ангелов, бе проведена в комплекс „Рибарника“, край село Звездец, община Малко Търново.

На срещата присъстваха и представители от младежки организации във Варна, Димитровград, Стара Загора и Средец.

Освен тях в страната има още няколко младежки организации, въпреки че тракийските дружества са доста повече. Безспорен факт е, че основно в тях членуват хора вече на възраст, а младежите липсват или са много малко. Именно подрастващите са мостът към бъдещето за съхраняване и запазване на тракийската история. Ето защо във всички съществуващи тракийски дружества трябва да има младежки организации, единодушно бяха младите дейци по време на срещата с председателя на СТДБ и той напълно подкрепи идеята.

По време на двудневната визита край морето бяха обсъдени още предложения за редица промени в работата на тракийските младежки дружества, чрез които те

да подобрят ефективността си при работа с младите хора. Друго от предложенията бе да се намали възрастовата граница за членуване в младежките организации на 38 години.

Представителите на младежите единодушно взеха решение за свикване на национална конференция, на която да се избере ново ръководство и председател на Тракийския младежки съюз. Това ще стане на 1 и 2 март през 2014 година, решиха активистите.

Срещата край морето бе по повод честване на 90-годишнината от учредяването на Тракийско младежко дружество в Бургас през 1923г. Председателят на младежите от Бургас Тодор Ангелов представи доклад за историята на дружеството и мероприятията им от началото на годината. Бургазлии подкрепиха идеята да се напише книга за историята на младежките тракийски дружества.

По повод годишнината на тракийското дружество в морския град бяха посетени няколко паметника. Активистите поднесоха цветя пред паметниците на

Капитан Петко Войвода, Георги Кондолов и Михаил Герджиков в Морската градина на Бургас. Посетиха и отдадоха почит пред къщата, в която е живял войводата Георги Кондолов. После групата се отправи към комплекс „Рибарника“, където се проведе дискусията с председателя Красимир Премьянов.

Ивайло Калфин: Да поставим отново въпроса за компенсациите

■ Кр. Премьянов с евродепутатите М. Любчева и И. Калфин

България трябва като европейски член да поднови усилията си да включи решаването на въпроса за компенсациите на тракийските бежанци в преговорите на Турция за членство в ЕС. Моментът сега е подходящ, тъй като след тригодишно замразяване, тази седмица ЕС поднови преговорите за членството на Турция в ЕС.

Калфин напомни, че през 2008 г. като външен министър е запознал Европейската комисия и страните членки с нерешения проблем за компенсациите на тракийските

бежанци и техните наследници и е поискал този въпрос да се включи в преговорите за членство на Турция в ЕС. По същото време по договореност между президентите на България и Турция е създадена работна група на равнище зам-министри на външните работи, в която да се разгледат „трудните“ двустранни въпроси, включително проблема с компенсациите на тракийци. Тази работна група е имала мандат от правителството и е провела първото си заседание в началото на 2009 г. През 2008 г. в резолюция на Европейския парламент проблемът също е отразен. „За съжаление след този период България намали усилията си за постигане на решение по този въпрос“, отбеляза Калфин.

Според него е „важно да поставяме нашия въпрос системно, постоянно, така че да е ясно, че това не е проблем само български, а и европейски“.

Евробарометър: Българите са загърбили културата

Повече от 8 от всеки 10 българи (86%) не са участвали активно в каквато и да е културна дейност през последните 12 месеца. От останалите 14% само 1% са посочили занимание с кино или фотография, също по толкова - с творческо писане и актьорска игра, а по 2% са онези, отговорили, че използват компютър за креативна дейност, свирят на музикален инструмент или се занимават с рисуване, скулптура или някакъв ръчен занаят.

Всеки шести (18%) е ползвал интернет за намиране на информация на културна тема, но 35% никога не са го правили. Когато става дума за т.нар. „индиректно използване“ на

интернет за културни цели, 45% отговарят, че под това разбират сваляне на музика и филми.

Това са данните от общоевропейско проучване за активната и пасивна културни дейности, разпространени от Евробарометър. Те се основават на анкети с над 26 000 души във всичките 27 държави плюс най-новия член Хърватия. В България допитването е проведено от TNS BBSS сред 1018 души в периода 26 април - 6 май 2013г.

Сред основните заключения е, че България е културно най-пасивната страна в ЕС.

Това не означава, че другите държави са далеч пред нас. С никаква художествена

или артистична дейност през последните 12 месеца преди допитването не са се занимавали 82% от малтийците, 80% от италианците, 79% от унгарците, 78% от португалците, 74% от румънците и гърците и т.н.

Но по нито един показател България не надхвърля средноевропейското ниво в положителен план.

Въпросникът в значителна степен повтаря анкета от 2007г., последната пълна година преди кризата, и поради това дава основание за измерване на ефекта от рецесията и стагнацията. Така 27% от анкетираните българи са посочили като „твърде скъпо“ причината да не отидат на

кино през последната година (в ЕС средното е 22%), да не посетят концерт - 31% (25%), театър - 27% (20%) и танцов спектакъл или опера - 16% (14%).

Доминиращите две причини обаче са липсата на интерес и недостиг на свободно време. По първата причина 48% изобщо не са влизали в библиотека, 38% не са гледали балет, танцов спектакъл или опера, а 33% не са посетили галерия или музей.

Любопитно е, че отчетлива незаинтересованост има дори към киното - 21%, четенето на книга - 29%, или гледане на културно предаване по телевизията - 27%.

Анкетираните масово де-

кларират, че нямат време за културна дейност - 39% не са прочели една книга през последните 12 месеца поради тази причина. Между 27% и 32% дават това обяснение за гледането на културно предаване по телевизията, посещението на музей или галерия, на исторически места, църкви, замъци и градини.

Поне в четири категории над 20% българите отговарят, че причината е ниското качество или недостъпност на кино и сценични изкуства

като концерти, театър, танцови и оперни спектакли.

В същото време българите силно изостават от средното ниво в ЕС (5% срещу 27%) за купуване по интернет на музикални албуми, книги или билети за спектакли.

Що се отнася до познаването на културата на други европейски народи, България почти се припокрива със средноевропейския отговор, че това става основно с книгите - 29% (31% в ЕС). Тук има едно отчетливо разминаване и то засяга културната информация, идваща от телевизионни или радио предавания на друга европейска държава (34% срещу 27%).

По отношение на дейности в друга държава като посещение на забележителност или музеи, концерти, театрални постановки резултатите са в ущърб на България в рамките от два пъти до четири пъти по-малко.

Турция вдига АЕЦ на Черно море

Япония и Турция подписаха договор за строителство на втора атомна централа на територията на югоизточната ни съседка край град Синоп.

Договорът е бил подписан от премиерите на двете страни Реджеп Ердоган и Шиндзо Абе.

„Без рискове не се правят инвестиции. В този случай е важно да се минимизират вероятните грешки“, каза Ердоган и отбеляза, че Япония притежава една от най-напредналите технологии за строеж на ядрени електроцентрали.

Първата АЕЦ на Турция вече се строи по договор с Русия. Строителството на втората централа ще поеме японският концерн „Мицубиши“ в сътрудничество с френската ядрена компания „Арева“.

През месец май Турция и Япония подписаха договор на стойност 22 милиарда долара за бъдещи инвестиции в проекта за АЕЦ. Предполага се, че цената на втората централа ще бъде 25 милиарда долара за четири блока.

Синоп е малък град с пристанище на южното крайбрежие на Черно море, обкръжен от море и планини.

Европейските лидери отложиха ревизията на имиграционната си политика

Срещата на върха на Европейския съюз не постигна съществен напредък по ключовия за ЕС въпрос за ограничаване на незаконната имиграция и решението за евентуална промяна на действащата миграционна политика на съюза беше отложено за юни догодина. Това заяви след срещата в Брюксел председателят на Европейския съвет Херман ван Ромпой, цитиран от осведомителните агенции.

Ромпой обаче подчерта, че в близките месеци контролът по южните морски граници на ЕС ще бъде засилен.

„Цяла Европа беше потресена от трагедията този месец край италианския остров Лампедуза. Повторение на тази ситуация не бива да се допуска“, отбеляза той.

Според Ромпой политиката на ЕС в областта на незаконната имиграция се основава на три принципа: „недопускане, защита и солидарност“.

Италия, Малта, Кипър, Хърватия и Испания настояха на срещата на върха останалите страни от ЕС да се ангажират да съдействат на държавите от Южна Европа в осигуряването на подслон на бежанците, пристигащи

по море от Африка, Близкия изток и Азия. Гласът им обаче не беше чул и въпросът беше отложен за юни 2014 г.

Съгласно споразумението на ЕС, известно като „Дъблин-2“, всяка страна от ЕС, на чиято територия пристигат бежанци, трябва сама да решава проблема за настаняването им, докато се разгледат молбите им за убежище.

Австрийският канцлер Вернер Файман подкрепя идеята бежанците да бъдат разпределяни между страните от ЕС според специални квоти. Самият той заяви това в кулоарите на европейската среща на върха в Брюксел.

„Ако всяка страна бъде готова да

приеме известна част от бежанците, това би смекчило остротата на проблема“, заяви Файман, преди началото на втория ден на Европейския съвет в Брюксел.

Българският премиер Пламен Орешарски изрази удовлетворение от обсъждането на въпроса за европейската политика по въпросите на миграцията по време на заседанието на Европейския съвет. Той отбеляза, че държавните и правителствените ръководители от ЕС са приели неговото предложение и настояване работната група, заета с въпросите на миграцията, да се насочи не само към

месеца има сериозен миграционен натиск, предаде БТА.

Макар общият миграционен натиск над България да е относително малък, нашите аргументи са сериозно да се вземе под внимание необходимостта от по-цялостен подход, поясни премиерът. Нашият проблем е част от общите европейски проблеми, каза Орешарски.

Той уточни, че работната група се очаква да посочи формите на солидарност в ЕС към страните, които поемат натиска от миграционните потоци.

България има ориентацията, че ще получи 5-6 милиона евро (до края на

настоящата година), съобщи премиерът по повод очакваната помощ от ЕС за справяне с потока от бежанци към нашата страна.

Изненади не могат да се очакват, а за следващата година ще очакваме по-голяма помощ от предварително планираните средства, добави той. Премиерът уточни, че е поискал срещата с Барозу, за да го запознае с обстановката с бежанската вълна у нас и да го направи по-съпричастен към помощта на комисията в най-широк аспект – техническа и финансова, на която може да се разчита.

Предстоят ни много сериозни предизвикателства, вероятно част от тези бежанци ще останат у нас дълго, ще имат нужда от подпомагане, ще разчитаме на солидарността на Европа, посочи премиерът.

„Кръстоносен поход“ срещу българите и румънците на британския трудов пазар

Дяснопопулистският британски таблоид „Дейли експрес“ призова читателите си да се включат в „кръстоносен поход“ за затваряне на трудовия пазар на Обединеното кралство за българите и румънците. Изданието откри онлайн подписка до премиера Дейвид Камерън и правителството, към която по данни на вестника само за една нощ са се

присъединили над 10 000 души.

В материал, озаглавен „Нека този път да оставим шлюзовете затворени: кажете „Не“ на ЕС“ таблоидът обосновава кампанията си срещу „28 милиона румънци и българи, които ще получат пълен достъп до британския трудов пазар“ след 1 януари 2014 г.

В пространна статия, гарнирана с големи снимки на бедно

облечени хора, „Дейли експрес“, цитиран от БТА, подчертава, че България и Румъния са двете най-бедни държави в ЕС и гражданите им ще бъдат изкушени да се възползват от предимствата да потърсят реализация във Великобритания.

Визирайки ромите, публикацията обръща специално внимание на това, че в двете страни

има многобройни представители на т.нар. „социално изключени групи“, които биха могли да проявят склонност към извършване на престъпления, да имат антисоциално поведение и да натоварят социалната система на Обединеното кралство.

„Дейли експрес“ настоява премиерът Дейвид Камерън да „каже направо своето „Не“ на Брюксел“

и защитавайки британските интереси, да удължи ограниченията за българите и румънците на британския пазар на труда.

„Ако Брюксел не приеме това и даде Великобритания на съд, за да я задължи да приложи правилата за свободно движение, няма ли това да бъде нова отлична причина да се оттеглим от ЕС?“, се пита в публикацията.

Тракийска Задушница – 100 години от разорението на българите от Тракия

ДИМИТЪР ОШАВКОВ, АЙТОС

В отговор на гостуването на тракийци от Казанлък и участието им във фолклорните празници „Славееви нощи“, членове на тракийско дружество „Петър Киприлов“ в Айтос от своя страна гостуваха на колегите си на 19 октомври. Поводът бе Тракийската Задушница – 100 години от разорението на българите от Тракия.

Пред Паметника на Победата, издигнат в района на Шейново, бе отслужена заупокойна молитва за душите на героите. Паметникът, построен във формата на побит меч, символизира капитулацията на Вейсел паша и остатъците от неговата армия след кръвопролитните боеве в подножието на връх

Шипка.

Тържеството, организирано от тракийското дружество в Казанлък, откри неговият председател Костадинка Димитрова с думите: „Скъпи братя и сестри, на това място всяка педя земя е пропита с кръвта на български, руски, украински, румънски и финландски

войни, донесли свободата на българите буквално с върха на своите щикове“.

Кметът на с. Шейново Николай Терзиев поздрави участниците в Тракийската Задушница и благодари на организаторите за инициативата.

Домакините на тържеството получиха поздравителен адрес и от Красимир Преманов – председател на Съюза на тракийските дружества в България.

От името на тракийско дружество „Петър Киприлов“ – Айтос Димитър Ошавков подари копие от документалния филм „19-ти възстановителен конгрес на Тракийската организация“, проведен в гр. Хасково на 25 и 26 март 1992 г.

С пламенни слова девойки от тракийското младежко дружество в Казанлък изказа своята почит и признателност към загиналите и положили цвета пред паметната плоча. Талантливата млада гъдуларка Ивелина Янева изпълни китка български народни мелодии.

Честването приключи с концерт от народни песни, поднесен от самодееен тракийски състав на дружеството в Казанлък.

По стар български обичай пред Паметника на Победата се изви хоро, което развя българския трико-льор.

В Смолян представиха книга за Западна Тракия

Регионалният исторически музей „Стою Шишков“ в Смолян организира среща с Димитър Шалапатов, автор на изследването „Българските християнски селища в Западна (Беломорска) Тракия“. Книгата бе представена от познатия на публиката Стоян Райчевски на 15 октомври в изложбената зала на музея. Събитието бе една от проявите, посветени на годишнината от Балканската война и Освобождението на Родопите, което община Смолян чества като свой празник.

Родопите винаги са били свързани с Беломорието, затова за родопското население Ньойският договор бе най-тежкото наказание, каза Стоян Райчевски, подчертавайки достойнствата на книгата. Откъсването на Беломорска Тракия най-болезнено се изживява в Родопите, защото отваря незазаставаща икономическа рана в поминъка на родопчани, а окастрянето на територията на България е по-сериозно от всички други териториални посегателства. Авторът на изследването Димитър Шалапатов, говори за „тракийци от Родопите“, защото при проучването на стотиците български селища в Западна Тракия се откриват многобройни заселници от Средните Родопи, допринесли за икономическото развитие и процъфтяване на населените места, в които се установяват. Те, заедно с другите българи, са строили църкви, параклиси, училища и са опазвали българското самосъзнание.

Затова тази книга не можеше да не бъде представена пред смолянската обществено, заяви Стоян Райчевски. В нея родопски родове от Райково, Устово, Славейно, Писаница, Левочево, Чокманово, Соколовци, Момчиловци и други селища могат да открият информация за своите предци.

Изданието е резултат от над 15-годишен труд, съпроводен с усилен изследователска работа на терен. Димитър Шалапатов е единственият българин, посетил всички селища в Западна Тракия през последните години и положил уникални усилия всяко нещо да бъде видяно и проверено. Райчевски е удивен от начина на работа на Шалапатов – обходено е всяко съществуващо и несъществуващо вече селце, видени са руините на всяка църква и най-ценното – установени са старите и новите сегашни названия на всички населени места и важни местности. Книгата е завършек на историческата география на Западна Тракия, която се пише още от Стою Шишков,

Христо Караманджуков, проф. Любомир Милетич и други автори. Книгата на Шалапатов дава съвременната реална картина за селата на тази обезбългарена земя – досега не се знаеше какво е състоянието на бившите български села. Според Райчевски тя е по-оптимистична, отколкото се е очаквало, защото със съхранените знаци, паметници и следи заживява отново в проектираното в съзнанието ни българско историческо пространство. Във всеки момент може да се отвори на нужната страница и да се направи справка за съответното селище. Първото пътуване на Шалапатов, потомък на бежански род, в Западна Тракия е през 1996 г. Емоционалният подтик да се захване с това дело е загубата на неговите баба и дядо, които му разказвали за изгубения си роден край. Целенасоченото обхождане и издирване започва след 2000 година. Авторът не се успокоил докато не прекосил всички селища в търсене на българските християнски следи. Обикалял планинските пътища в труднодостъпни райони без никакви табели. Често търсейки едно населено място, откривал случайно друго.

Димитър Шалапатов продължава родолюбивото си дело с непресъхваща изследователска страст. Новата му цел е подобно издание за Източна Тракия, а след това и за Мала Азия. Надява се в следващите години да се появят негови книги за българската памет в тези територии.

Председателят на СТДБ бе гост на Кръгла маса на тема: „Левите алтернативи за Европа“

На 26 октомври в хотел „Родина“ се проведе Кръгла маса на тема: „Левите алтернативи за Европа“ под патронажа на евродепутата Татяна Жданок от Латвия, Политически групи: Зелените/Европейски свободен алианс. В дискусиата участваха представители на Италия, Гърция, Литва, Латвия, Полша, Украйна, Русия и Молдова. С доклади и изказвания в дискусиата се включиха авторитетни учени като проф. Сергей Кургинян, Т. Жданок, Дж. Кieza, Ал. Палетски, Антонио Ингроа, З. Захариев и др.

В конференцията се включи и посланика на Република Сирия в България, който даде характеристика на конфликта в Сирия като конфликт между ислямски фундаменталисти и терористични организации като Ал Кайда и гражданското и светско управление на Сирия.

Поканен като гост, председателят на СТДБ приветства участниците в конференцията и акцентира на наболели глобални, общонационални и европейски въпроси. Сред тях той откри пренебрегването на неправителствения сектор и ролята на обществените организации при решаването на съвременните проблеми.

Министър Вигенин поднесе цвета в Киев

Външният ни министър Кристиан Вигенин, който беше на официална визита в украинската столица Киев на 8 ноември, поднесе цвета пред паметника на Капитан Петко Войвода. Както е известно той беше построен от СТДБ, Асоциацията на българите в Украйна и Киевската община. Преди това министър Вигенин се срещна с президента Янукович, премиера Азаров и външния министър Кожара.

Абонамент 2014 г.

Отново дойде време за абониране. Абонаментът за новата 2014 г. може да бъде извършен в най-близкия клон на „Български пощи“, в редакцията на в. „Тракия“ и при отговорниците, определени във всяко дружество. Най-добрият начин обаче си остава абонирането вътре в дружеството, той като тогава по-голяма част от сумата остава в СТДБ.

И през следващата 2014 г. цената на в. „Тракия“ се запазва, като за година абонаментът е 9,60 лв., за половин година е 4,80 лв, а за тримесечие -2,40 лв. Сумите не са големи и са по-добри от повечето тракийци.

Най-късно до 10 декември отговорниците трябва да изпратят до редакцията списък с трите имена, адреса и срока, за който са абонаментите. Събраните суми трябва да бъдат изпратени в СТДБ, който ще се разплаща с разпространителите.

Ако искате да научавате навреме за събитията в съюза, ако искате да следите развитието на въпросите, свързани с тракийската кауза или да разказвате за мероприятията, които сте организирали в своето дружество, трябва да направите абонамента си навреме.

ТРАКИЯ – Орган на Съюза на тракийските дружества в България – София 1000, ул. „Стефан Караджа“ 7-А Печат: Алианс Медиапринт

Абонирайте се!

Каталожен номер

759

Издава: Централното ръководство

Редакционна колегия: чл.-кор. на БАН Васил ПРОДАНОВ, проф. Иван ФИЛЧЕВ, Никола Инджов и Тодор Корубев; Главен редактор: Соня АНГЕЛОВА;
e-mail: vestrakia@abv.bg, stdb_sofia@abv.bg, тел.02/986 71 26; факс:02/987 57 53

КОРЕСПОНДЕНТИ: Михаил ЖЕЛЯЗКОВ (Бургас) - 056/86 16 76; Веселина АЛЕКСИЕВА (Варна) - 0888 89 59 27; Наско ТОДОРОВ - 0878 83 39 92; Недка ГОСПОДИНОВА (Перник) - 076/60 13 67; Димитринка СМОЛЕВА (София) - 02/884 25 59; Михаил МИХАЙЛОВ (Сливен) - 044/62 48 53; Виолета ФИЛИПОВА (Смолян) - 0301/63 008; Златка МИХАЙЛОВА (Хасково) - 038/632 060; Маргарита НАЧКОВА (Шумен) - 054/86 99 52; Мария ИВАНОВА (Ямбол) - 046/66 35 40

Изпращайте текстове не по-дълги от 4 стандартни машинописни страници (1800 знака). Хонорари за публикуването им не се дават.

БАНКОВА СМЕТКА
СТДБ (за вестника)

IBAN: BG34STSA93000001682816 BIC: STSABGSGF
Банка ДСК ЕАД, клон 1, ул. „Княз Ал. Батенберг“ – София 1000

Отраснал у нас е кмет на 17-хилядна община в Гърция

Музикантът Илиас Йоаннакис почита България като своя родина

■ Илиас Йоаннакис в кабинета си в кметството в Шапчи

■ Анастасия и Димитрис – родителите на Илиас Йоаннакис, като млади в Пловдив

МОМЧИЛ ИНДЖОВ

„България е моята родина и много се гордея с това. Тя приюти моите родители и изучи и тях, и мене.“

Това разказва 52-годишният Илиас Йоаннакис – кмет на североизточната гръцка община Марония-Сапон в окръг Родопи. Тя се намира съвсем близо до границите с България и Турция.

Освен че е роден у нас, Йоаннакис завършва тук средното и висшето си образование и среща своята германска съпруга. Той говори български език като роден и за разлика от повечето гърци произнася без проблем звуците „ч“, „ш“ и „ж“.

Йоаннакис е роден през 1961 г. в Пловдив. Той е син на гръцки политемигранти, напуснали родината си след края на гражданската война през 1949 г. И двамата са бойци от разгромената Демократична армия на Гърция на ген. Маркос, създадена от компартията, и след поражението и бягат в България.

Тогава баща му Димитрис Йоаннакис е на 24 г., а майка му Анастасия – само на 19. По време на Втората световна война той е партизанин от съпротивата срещу германската и българската окупация на Беломорието. А тя е сред децата ятаци. След освобождението на Гърция те

се включват в редовете на комунистическата армия.

В България Димитрис става учител. Анастасия следва във ВИХВП – пловдивския Висш институт по хранително-вкусова промишленост. Двата се запознават покрай срещите на политемигрантите и се женят през 1955 г. Шест години по-късно се ражда Илиас.

От малко момчето обиква музиката. Едва 5-годишен, Илиас започва да се учи да свири на мандолина в клуба на гръцките политемигранти. По настояване на баща си обаче той завършва механико-техникум. Все пак учи и задочно в пловдивското средно музикално училище, където се научава да свири на контрабас и бузуки.

Майка му работи в хранителния комбинат „1 май“ в Пловдив. Като ръководител на цех 42 тя е сред хората, изобрели добре познатите ни сухи пилешки и телешки супи. Нейният екип прави и първия в България кетчуп.

През 1981 г. дошлият на власт в Гърция социалист Андреас Папандреу кани всички политемигранти да се завърнат. Така 20-годишният Илиас и родителите му са репатрирани. Семейството се заселва в град Комотини, на по-малко от 20 км от границата с България.

Илиас за първи път стъп-

ва в Гърция. Три години се препитава като музикант. Но през 1984 г. се връща в Пловдив и завършва там Висшата музикална академия. Докато следва, се запознава с Катрин от тогавашната ГДР. Тя пък е дошла в Пловдив да учи стоматология в медицинската академия. През 1988 г. двамата се преместват в Гърция. Женят се и се раждат двамата им синове. Големият, кръстен на дядо си Димитрис, върви по стъпките на майка си и следва стоматология в Пловдив. Малкият Ролф пък учи физиотерапия в Германия.

Илиас Йоаннакис посвещава живота си на музиката. Работи като преподавател в музикалното училище в Александруполис и в гимназия в Комотини.

За най-голямо свое постижение Йоаннакис смята създаването на първите и засега единствени в цяла Гърция музикални паралелки в многокултурното начално училище в Шапчи (на гръцки Сапес), родния град на майка му. Това става през 1998 г.

Едва ли има по-сполучливо място за това в Гърция. В Шапчи живеят гърци, помаци и цигани. Има и малко арменци. През 90-те г. там идват

понтийски гърци от Грузия, Армения, Узбекистан и Казахстан.

След това Йоаннакис създава многокултурен детски хор. Децата разучават и изпълняват песни не само от Гърция, но и от републиките на СССР, откъдето е произходът им.

Йоаннакис е толкова уважаван в Шапчи, че местните хора настояват той да се кандидатира за кмет на изборите през 2010 г. Малко преди това музикантът е напуснал социалистическата партия ПАСОК и е издигнат като независим кандидат. Печели убедително. Година по-късно общината се слива със съседната Марония. Петхиландният Шапчи става център на ново-създадената административна единица Марония-Сапон.

Тя е сред най-бедните в Гърция. Населението и е 17 000 души. Безработицата там е ужасяваща – 80 на сто. Главният поминък е земеделието. Единственото голямо предприятие в Шапчи е фармацевтичният завод. Собственикът обаче предпочита да наема хора от Александруполис. Така че задачата на родения и отраснал в България кмет хич не е лека.

САПЕС ИЛИ ШАПЧИ

Селището възниква като хан, около който в петък става пазар. Търговското издигане на Шапчи като втори център в околията след Гюмюрджина става през 80-те години на 19 век, когато българите – мнозинство в околията, започват да бойкотират пазара в Марония. Шапчи постепенно се въздига като градче, населено предимно от преселници от съседното село Калайджидере, разположено на 7-8 километра на запад. Първите създатели на Шапчи са калайджидерските първенци Хаджи Шенко Николов, Хаджи Вълчо Пандалеев, вуйчо на Хаджи Вълчо Хаджистоянов, Хаджи Вълчо Георгиев, Никола Семерджиев, Тодор Димитров Келмитрев, Хаджи Георги, Тодор Терзистоянов. Дюкяни в Шапчи отварят и сачанлийци като поп Илия Ангелов, манастирци като Петко Бочуков и Иван Карабджака, петковци като Петко Каварджиков и други.

На високия северен склон е построен нов квартал. Там са заселени завърнали се от руския черноморски ареал понтийски гърци, те все още продължават да говорят помежду си на руски език.

9 септември е светла дата за него

„На 9 септември 2013 г. бе открит проходът Маказа, който вече е най-близката връзка на общината с България. Той е част от коридора Хелзинки-Бяло море, минаващ през Будапеща, Букурещ и Русе. На 9 септември 1944 г. в България пада монархофашистката власт и българските окупационни

войски се изтеглят от Гърция. Много държа това да се знае“, казва Илиас Йоаннакис.

„Искам също да знаете, че нямам нищо против българския народ. Тази дата е един призив да не се забравя миналото, но и да гледаме към бъдещето“, допълва кметът.

Няма място за омраза, а за взаимоважение между два братски народа“, завършва Илиас Йоаннакис.

Препечатано от в. „24 часа“.

■ Кметството в Шапчи – работното място на Илиас Йоаннакис

■ Параклисът за православното население на градчето